

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

160. An Regularis, qui per pium Confessarium non potuit obtinere
licentiam à Superiore, ut absolvatur à reservatis, possit sine prævia
confessione Eucharistiam sumere, aut celebrare? Et an in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

9. Et tandē quero, an dari possit casus, in quo quis possit communicare cum conscientia peccati mortalis. Et respondit affirmativē Curtillus in *addit. ad Marcini, pract. 8. dub. 24.* ubi sic ait: [Si quis mox Eucharistiam sumpturus, in circulo de aliquo mortali recordetur, & absque infamie nota, puta sui peccati suspitione, nullo modo Confessionem præmittere, nec ullam tergiversationē invenire valeat, advertatque se non esse contritū, nec posse pro tunc conteri, an citra mortale communicare possit? Respondeo; quod præterquam quod, se non esse contritum certō cognoscere posse non puto; tamen dato, quod ita sit, id absque ullo peccato fieri potest: nam, quando concurrūt duo præcepta eiusdem rationis, illud servandum, quo servato, minora incommoda sequuntur, ac servato altero, de duobus enim malis minus eligendum, c. *Duo mala. 1. 3. cap. Nervi. 1. 3. Arist. 2. Ethic. c. 9.* quare, quāvis sit de iure divino evitare irreverentiā Sacramenti, illudque in mortali nequaquā recipere, cum sancta sanctē tractanda sint; & de iure etiam divino sit evitare scandalum proximi ex illo Matth. 18. nimirum, aditantiū, qui temerē aliquid de illo, qui à cirulo discederet, suspicari possent; tamen minora mala ex talis scandalī devitatione sequerentur, quā cum peccato communicaretur; quia in primo casu plura proximi peccata vitarentur; in secundo verō non nisi unum, quod profectō, neque esset peccatum, nisi materialiter tantum; nam, cum assumeretur, tanquam medium ad adsequendum aliquod bonum, nimirum, ad evitandum majus malum, & media specificentur à fine, ipsum esset etiam bonum, & materialiter tantum malum, vt eleganter suo more asserit Sanch. in *Sum. lib. 1. c. 10. n. 16. sine* cum Vasq. Marina, Azorio, &c. Idque evidenti pacitate patet; nam idem peccatum est, & eiusdem speciei, Sacramenta subiecto incapaci, & indigno exhibere, quā subiectum incapax illa recipere, cum in utroque casu sancta non sanctē tractentur; ergo, sicut Sacerdos ad scandalum vitandum, existenti in peccato mortali, & Eucharistiam publice petenti, illam ex communi Doctorum sententia citra mortale exhibere potest: ita etiam existens in peccato mortali, ad evitandum scandalum, illam etiam citra mortale recipere poterit.]

Huc utique Curtill. Quem casum in Sacerdote celebrante admittit etiam Vasq. & Hurtad. quos ego adduxi in *3. p. tr. 4. ref. 98* quorum sententiam probabilem existimam Eminētissimus Dominus meus Car. de Lugo, teste Pellizario in *Man. Regul. tom. 1. tract. 5. c. 3. sect. 2. n. 103.* sed contra Vasq. insurgit Ochagavia à me, ubi *suprà*, citatus, & novissimē Antonius de Escobar in *Theol. mor. tract. 7. Exam. 7. c. 5. n. 62.* quia in casibus supradictis, tam laicus, quā Sacerdos, potest elicere votum contritionis, cum Deus semper sit paratus auxilium præbere. Vide Suar. in *3. p. tom. 3. disp. 66. sect. 1.*

RESOL. CLIX.

An sit sufficiens sola admiratio, ut Sacerdos possit absque prævia confessione celebrare?
Et cursum docetur nomine scandalī in materia, de qua loquimur, comprehendī etiam admirationem populi. Ex part. 9. tract. 3. Ref. 20.

§. 1. Negativē ex Coninch, & Suarez respondet Trullench de *Sacr. lib. 3. c. 6. dub. 4. n. 14.* ubi sic ait: [Nota, ea, quæ diximus, militare, quando sequitur scandalum, intelligi de scandalo proprie accepto, & in rei veritate; non verō si tantummodō sequatur quedam admiratio absque scandalo, & infamie periculo. Tunc enim dicitur; sequi scandalum, quando datur occasio detrahendi, vel temerē judi-

candi, vel proximum infamandi, &c. non verō quando solum datur occasio admirationis, quod est diligenter advertendum: nam aliqui accipiunt admirationem pro scandalo.]

2. Non deseram hic apponere verba Garciae in *Sum. tra. 3. diff. 5. dub. 1. p. unit. 5. n. 39.* ita asserentis: [Porque toda la dificultad deste caso consiste en averiguar, quando ay infamia, y nota, será bien que lo espliquemos mas. Avierto pues para su inteligencia, que una cosa es escandalo, otra es admiracion. Suarez, Bonacina, y Coninch dicen, que la admiracion no basta para escusar de confesarle; però à Cordova, Sylvestro, Machado, y Fagundez no les agrada esta opinion, y con razon: porque aunque muchas vezes se admira el vulgo de cosa leves; però en estas materias de ordinario se junta con la admiracion la nota, y escandalo, viendo que este no celebra, & aquel no comulga, si bien menos nota ay en los seculares para comulgar, que en los Sacerdotes para celebrar; però lo cierto es; que de la admiracion toman ocasion de hazer juyzios, y de hablar contra el Parocho, & sacerdote, y infamar algunos proximos, y assi de ordinario à la admiracion va anexa la infamia, y escandalo. Digasse lo que quisiere Lugo *diff. 1. 4. sect. 1. n. 158* y pues siempre que se teme nota, & infamia, prudentemente concuerdan los Doctores, que escusa el Precepto de la previa Confession: venimos à concluir, que por lo ordinario para escusar es suficiente la admiracion; y finalmente Suarez lo viene à conceder à la postre. Ni vale lo, que dize Coninch, que no basta la admiracion, si de ay no se sigue alguna mala sospecha; porque supone un imposible, moralmente hablando, y mas en lugares cortos, donde estas cosas son mas contingentes, y se sabe cada uno, como vive. Però en esto no se puede dar regla general, sino que se ha de quedar à arbitrio de buen varon. Esta doctrina estiene Juan Sanchez *diff. 3. 2. n. 2. & 6.* aun à caso que justamente huviesse negado, & creyessè que la avia de negar el Cōfessor la absolucion al penitente, & por no querer dexar la cōcubina, & por otro titulo, como se le figa infamia de no comulgar, y se halle con contric. on provablemente. Veale este Autor.] Hac omnia Garciae.

3. Nota etiam Grand. in *3. p. contr. 6. tr. 10. disp. 7. n. 13.* ex Sylvestro, Armilla, & aliis viris doctis, nomine scandalī in materia, de qua loquimur, docere, comprehendī etiam admirationem populi; hanc etiam sententiam tenet aperte Machad. de *perf. Confess. 10. 1. lib. 2. p. 4. tr. 8. document. 3. n. 4.* Sed tu cogita: nam video DD. communiter sentire contrarium.

RESOL. CLX.

An Regularis, qui per pium Confessarium non potuit obtinere licentiam à Superiore, ut absolvatur à reservatis, possit sine prævia confessione Eucharistiam sumere, aut celebrare?

Et an in prædicto casu, hoc ipso, quod Superior Regularis neget prædictam licentiam, possit is absolvi à supradicto Confessario ex tacita confessione licentia Superioris, v. g. Provincialis, Generalis, aut Papa pro illa vice?

Et an hoc verbum pro illa vice, intelligatur pro una vice tantum, an vero toties, quoties dicta facultas petitur à Confessario, & negatur à Superiore? Ex p. 9. tract. 3. Ref. 15.

§. 1. Respondet affirmativē: quia in tali casu censendus est non habere copiam Confessarij. Et idē Præpositus in *3. p. 9. 80. art. 5. dub. 3. num. 19.* rectē notat, non esse præmittendam Confessionem

NTON
MORA
13 II
E III

fectionem ante Communionem, si in Religione Sacerdos non possit sine nota certis diebus omittere Sacri celebrationem, quin ingeneretur suspicio gravioris alicujus peccati. Idem dicendum de Communionem respectu non Sacerdotum, ut si in Religione non Sacerdotes debeant ex præcepto, vel consuetudine certis diebus communicare, nec possit omitti Communio sine gravi nota: in quo casu (quia frequenter accidit, ut quis hujusmodi periculum prætextat) diligenter advertendum, num verè periculum gravioris notæ subit, & non tantum fingitur: neque enim statim licet communicare sine prævia confessione, eò quòd aliquis habeatur minus devotus, si non communicet, quod in genere Confratres fortè mirabuntur: opus est etiam, ut nota, & infamia, quæ timetur, non possit alia probabili via averti. Unde nostram sententiam in terminis docet Pater Tamburin. in *Methodo expedite Communionis, cap. 1. §. 6. n. 18.* qui postea *n. 28.* negat, posse talem Religiosum ante Communionem, absolutionem obtinere à Confessario, qui petit, & non obtinuit licentiam à Superiore; sic enim asserit: [Petes, si Religiosus non obtinet à superiore per pium Confessarium licentiam, ut absolvatur à casu, vel excommunicatione reservata, potestne (instet infamia, ni communicet) confiteri, & absolvi directè à prædicto pio Confessario, vel alio inferiori? Respondeo, posse. Inclinat Fagundez, ex præsumpta licentia Generalis, vel Papæ. Mihi id difficile videtur: quia rationes, quas affert, quasque latè discutere non est nostri instituti, non sunt tanti ponderis, ut vincant illam efficacissimam, nempe, quòd talis inferior actus caret iurisdictione in illa reservata. Et dum Generalis, vel Papa ratam semper habent talem reservationem; non videtur præsumi, eam velle tollere independentè à Superiore, cui reservatur: & propterea fortasse in sequenti editione deleta fuit illa doctrina Fagund. Ille igitur Religiosus in eo casu, vel se conterat, & communicet: vel, iuxta sententias *suprà* allatas, confiteatur, ita ut directè absolvatur à nõ reservatis, & indirectè à reservatis, semper cum onere subdendi Clauibus nondum directè absoluta.] Ita Tamburin.

2. Sed sententiam Fagundez, olim impressam, tenet nouissimè contra Tamburinum ex eadem Societate, amicissimus Pater Pelizzarius, qui, me citato, sic ait in *Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 1. subsect. 2. num. 59.* [An, quando Prælatus Regularis Monasterij pio, ac Religioso Confessario negat facultatem absolvendi à reservatis aliquem ex Religiosis subditis; hoc ipso is possit absolvi ex tacita concessione licentiæ Prælati superioris, v. g. Prouincialis, Generalis, aut Papæ? Respondetur, posse, si instet necessitas communicandi, aut celebrandi, & alioqui incurrat periculum infamiae, nisi subditus communicet, aut celebret. Ita Fagundez *Præcep. 3. Eccles. lib. 3. cap. 9. num. 17.* cum Henriquez *lib. 6. cap. 13. num. 6.* & Rodriguez *tom. 1. Summ. cap. 55. num. 11.* contra S. Thom. in *4. distinct. 17. q. 3. art. 3. questiu. 4. ad 5.* Sotum, Marfilium, Caietanum, & alios, quorum opinionem docet Fagundez esse communioem, & probabiliorem. Ratio nostra est: quia hic timeri non potest, quòd Prælatus superior nolit postea dare talem facultatem, aut id ratum non habeat; cum nostra opinio fundetur, non in ratihibitione de futuro, (quæ non sufficit ad conferendam iurisdictionem,) sed in tacita concessione de præsentem, quomodo Sanchez *lib. 2. de matrim. disputat. 40. num. 7.* cum multis docet, posse Episcopum ex tacita voluntate Papæ dispensare in voto castitatis ad contrahendum matrimonium, si res urgeat, & adsit magna necessitas, siue ob inopiam contrahentium, siue ob periculum animarum imminens ex

Sup. hoc supra in Ref. 39. §. 1. prope finem, à vers. Lo misimo. & latè in to. 7. tr. 1. Ref. 109. & 110. & in tom. 4. tr. 8. Refol. 43. §. Vnde.

mora, siue ad vitandum scandalum: cum tamen votum simplex castitatis non sit minus reservatum, quam quodlibet peccatum reservatum in Religione.

3. Accedit, quòd Sacra Congregatio Cardinalium, innovando Constitutionem Clementis VIII. factam super Regularium reformatione, de consensu Urbani VIII. statuit (ut habetur in bullario tom. 4. *Bulla Urban. VII. in ordine 26.* in Decreto super Casum reservat.) quòd si Superior Regularis neget Confessario Monasterij facultatem absolvendi Religiosum penitentem ab aliquo casu reservato in Religione, adhuc possit eum absolvere pro illa vice. Ita Diana *part. 3. tract. 2. resol. 126.* ubi quaerens, an ly, pro illa vice: intelligatur pro una vice tantum; an vero toties, quoties dicta facultas petitur à Confessario, & denegatur à Superiore; valdè inclinat, quòd intelligatur posteriori modo, videlicet pro toties, quoties: etenim in dicto indulto nulla additur dicto taxativa, (qualis adhiberi solet in Bullis Jubilei, in quibus dicitur, *pro hac vice tantum.*) Ideoque, cum probable sit, in dictis Bullis non restringi favores Jubilei ad unicam vicem, non obstante ea dictione taxativa, quæ in illis apponitur, (ut videre est penes Dianam *part. 3. tract. 4. resol. 151.* pro hac sententia citantem Henriquez, Reginald. Ferdinand. Nald. Zanard. & Alphons. de Leone,) à fortiori probabile erit, concessionem factam in præfato indulto Sacre Congregationis non arctari ad unicam vicem? stante, quòd in eo non apponitur ulla dictione taxativa, ut jam diximus. Cum Diana sentiunt, Alphonsus de Leone *tract. 2. collect. 6. num. 178.* Bordonus *resol. 29. num. 5.* putans, id procedere etiam in casu, quo penitens petat facultatem, aliique docti viri à Societate à me consulti: & meritò, cum talis expositio conformior sit menti Sacre Congregationis tale indultum concedentis: in quo fortè non dissentit Lezana *tom. 3. Summa, verb. Casus reservati, num. 23.* Adde, quòd cum supradictum indultum loquatur absolute, videtur locum habere etiam in casu, quo Religiosus petens absolvi à reservatis, nullum incurrat infamiae periculum; nullamque habet necessitatem communicandi, aut celebrandi, siquidem lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi; præsertim si sit favorabilis, & cedat in bonum spirituale animarum: qua de re consulantur dicta in *tractat. de prohib. cap. 1. q. 31. §. Nec obstat.*

4. Dices, explicato tam ample supradicto Sacre Congregationis indulto, sequitur, in Religionibus valdè enervari reservationem casuum, cum sic semper facillimè obtineri possit absolutio, & quidem per ordinarios Monasterij Confessarios: quod videtur esse contra finem intentum in reservatione casuum. Respondetur, negando inde sequi tale inconveniens: siquidem, ut colligitur ex Naldo *verb. Religiosus, num. 43.* Clemens VIII. qui primò concessit dictum indultum, præcipit etiam, ut Superiores deputent in singulis domibus, duos, tres, aut plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori, iique sint docti, prudentes, ac charitate præditi, quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrit, in quo eam debere committi ipsi in primis Confessarius judicaverit. Unde infero, quòd cum ex una parte præfatum indultum Religioso penitenti reservatis irretico non suffragetur, nisi quando prudens Confessarius judicaverit expedire, ut Superior concedat facultatem illum absolvendi, ex alia parte vix contingere possit, ut Confessarius prudenter judicet, illud expedire in casu inconvenientis *superius* allegati; consequenter patet, inde non posse sequi illud inconveniens, quòd contra nos afferebatur.] Et hæc omnia docet Pelizzar. *ubi supra*, quæ ex dignis rationibus hic per extensum

extensum apponere volui. Sed certum est, ut diximus, elicto actu contritionis, posse talem Religiosum ad vitandam infamiam, & scandalum sine pravia Confessione, vel celebrare, si est Sacerdos, vel Eucharistiam sumere, si est Clericus, aut laicus.

RESOL. CLXI.

An Sacerdos, si post introitum recordetur alicujus peccati mortalis, teneatur confiteri, si sine scandalo possit?

Et notatur, quod in Missa solemnī, vulgò dicitur Cantata, si inter concionem, & cantionem Sacerdos possit confiteri, omnino obligatus est ad faciendam confessionem, si ei aliquod peccatum in mentem venerit. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 48.

§. 1. Affirmativè respondet Sylvester verb. Eucharist. q. 7. Navarrus c. 25. n. 76. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 66. sect. 4. Coninch de Sacram. q. 80. art. 4. dub. 1. & alij asserentes, quòd si Sacerdos post consecrationem recordetur peccati mortalis, debet elicere contritionem, & Missam prosequi; sin autem ante consecrationem, seclusa infamia, confiteatur.

2. Non reticebo tamen contrarium docere Sotum in 4. dist. 13. q. 2. art. 6. Victoriā in sum. Sacrament. num. 78. & Henriquez lib. 8. cap. 46. ubi asserit Sacerdotem Missam celebrantem, etiam si memor sit alicujus peccati ante consecrationem non esse adstrictum confiteri, quamvis hoc commodè, & sine scandalo efficere possit. Igitur in tali casu Sacerdos eliciat actum contritionis, & ob reverentiam sacrificij pergat, & ceptam Missam perficiat; sed mihi affirmativa sententia probabilior videtur.

3. Notandum est tamen cum Sylvestro loco citato, & aliis, quòd in Missa solemnī, vulgò dicitur cantata, si inter concionem, vel cantionem, Sacerdos possit confiteri, omnino obligatus erit ad hoc faciendum, si ei aliquod peccatum in mentem venerit.

RESOL. CLXII.

An si quis in Missa recordetur alicujus peccati mortalis, teneatur illud confiteri, si absque scandalo possit Confessarium habere?

Et quid est dicendum, si nondum Missa est capta, sed tamen jam Sacerdos ad Altare accessit, & tunc recordatur se non esse jejunum, vel esse excommunicatum, vel manere in lethali?

Idem est sentiendum de laico jam parato ad communicandum.

Et quid est faciendum, si consecratio cepta est, quando hec in mentem veniunt?

Et an Sacerdos teneatur premittre confessionem, si antequam inchoet Missam, existens in Altari recordetur de aliqua culpa mortali, si absque nota, & scandalo id facere possit?

Et an quando celebratur Missa solemnī cum Diacono, & Subdiacono, & occurrit Sacerdoti memoria peccati mortalis, à quo possit absolui per illum, qui Diaconi, vel Subdiaconi officio fungitur, an tunc teneatur confiteri uni ex illis?

Et quid est sentiendum, si in Capella sint tantum tales celebrans, & Minister, qui eum possit absolvere?

Et an Sacerdos peccans in actu celebrandi, teneatur confiteri tale peccatum se commississe in ipsa Missa

celebratione, si in actu peccandi habeat animum confitendi Sacerdoti sibi ut Diacono assistenti, an requam prosequatur Sacrificium? Ex part. 9. tr. 3. Refol. 7.

§. 1. Respondeo, quòd si nondum cepta sit consecratio & cessat periculum scandali, & mali nominis, teneris vocare Confessarium, si post inchoationem Sacrificij recordaris alicujus lethalis. Ratio est, quia illa pars Missæ ante consecrationem est valde extrinseca Sacrificio quoad substantiam; & idèd sicut interruptitur per Concionem, ita etiam congruum est interrupti per sacramentalem Confessionem, ut corpus Dominicum digne petra tractetur, & sumatur. Si verò sit periculum mali nominis, vel scandali, vel murmurationis, sufficit, si contritus Missam prosequaris; quinimò etiam Missa nondum cepta, sed tamen ubi Sacerdos ad Altare jam accessit, & tunc recordatur, se non esse jejunum, vel se esse excommunicatum, vel manere in lethali, non tenetur ab Altari discedere, ut confiteatur, vel vocare ad Altare Confessarium, vel se exuere sacris vestibus; sed contritus ob eandem rationem celebret. Quòd si consecratio cepta sit, tunc, cessante omni scandalo, vel mali nominis suspitione, non debes interrompere Sacrificij immolationem jam ceptam, ut confitearis: quòd præceptum fortius est præcepto præmittendæ post mortale Confessionis ante sumptionem; solaque hujus Sacrificij integritas censenda est justa causa differendæ post Sacrum Confessionis; licet contrarium, quoad hoc ultimum, sentiat Bonacina de Sacram. disp. 4. quest. 6. punct. 1. sub n. 15. & quoad primum plures alij. Sed nostram sententiam docet Coninch de Sacram. quest. 80. art. 4. dub. 2. num. 26. & me citato, Aversa de Sacram. Eucharist. qu. 8. sect. 6. Cardinalis de Lugo disp. 14. n. 113. Lessius in 3. part. D. Thoma, quest. 80. art. 4. dub. 2. n. 8. Et idèd non desinam hic apponere verba Joannis Vviggers, etiam in 3. part. quest. 80. art. 5. dub. 2. num. 12. ubi sic ait: [Si post consecrationem factam recordaretur Sacerdos alicujus peccati mortalis, poterit cum actu contritionis prosequi Sacrificium sine Confessione præmittenda, etiam si absque scandalo, vel nota infamia posset confiteri, advocando Confessarium, quem habet ibi solum præsentem. Sumitur ex D. Thoma infra, quest. 83. art. 6. ad 2. & sic passim omnes tenent Doctores. Rationem reddunt: quia non decet Sacrificium substantialiter inchoatum interrompere: quia hoc ad imperfectionem ejus tendere videtur, quæ omnimodò cavenda est. Quod Tannerus disp. 5. q. 8. dub. 2. n. 38. cum Victoriâ §. 83. & Navarri cap. 25. num. 27. dicit quoque habere locum, quando facta est oblatio: imò etiam post inchoatum introitum, sic ut non teneatur Sacerdos advocare Confessarium ad Altare, ut ibi confiteatur, idque non tantum, quia incurreret aliquam infamiam notam saltem coram ministro; sed etiam quia indecorè interrupteret Sacrificium divinum, etiam si alias nullum sequeretur scandalum: quod etiam tradit Henricus lib. 8. cap. 46. num. 3. licet Suarez disp. 66. sect. 4. cum Bonaventura in 4. dist. 13. sentiat, Confessarium advocandum fore, si ante consecrationem memoria peccati mortalis occurrat, & Confessarius facile, & sine incommodo vocari possit: quòd tamen parum mihi videtur probabile, saltem post oblationem factam: quia non apparet tunc fieri posse absque aliqua notabili indecentia ipsius Sacrificij. Hoc interim existimo omnino dicendum, quando celebratur Missa solemnī cum Diacono, & Subdiacono, & occurrit Sacerdoti memoria peccati mortalis, à quo possit absolui per illum, qui Diaconi, aut Subdiaconi officio fungitur,

Sup. hoc in Ref. præterita, & in Ref. seq. & supra in Ref. 147. §. 1. cursum in fine, & infra in §. 2. hujus Ref. paulo post initium, à vers. Et in terminis.

Sup. hoc prope fine, & in fine hujus §. à vers. Siquis ante, & pro parte excommunicationis in rom. 9. tr. 7. Ref. 124. ante finem §. 1.

Sup. hoc primo & secundo, in sequentibus §§ hujus Ref. & in Ref. præterita, & in Ref. seq. & supra in Ref. 147. cursum in fine.

Sup. hoc infra in §. Vn. de hujus Ref. in principio, quævis ibi pro ante consecrationem, & supra in Ref. 146. §. Sed ego paulo post initium, à vers. si tamen solus esset.

Sup. hoc in §. ult. Ref. præterita.

